

30 de Gener: Dia Escolar de la Noviolència i la Pau - DENIP -

*La pau no és només l'absència de guerra.
La pau com a valor humà s'aprèn i es posa en pràctica dia a dia.*

Un cop més celebrem aquesta diada, i ja van 47 anys, instituïda l'any 1964 pel poeta i educador mallorquí Llorenç Vidal Vidal, com a una iniciativa d'Educació No-Violenta i Pacificadora, difosa internacionalment”.¹

Des d'**USTEC-STEs** volem fer èmfasi en la importància d'aquest dia. No és pas una celebració més, és el resultat del treball tenaç de molts anys de dedicació de milers de docents arreu el món per portar a terme l'educació per a la pau i els drets humans al sí dels nostres centres educatius, amb el suport de tota la comunitat educativa, per què una convivència pacífica i respectuosa és bàsica en l'ambient escolar, atès que forma part dels valors individuals i col·lectius imprescindibles per aconseguir una societat que visqui veritablement en PAU.

Ens consta que un gran nombre de centres educatius contempen l'educació per a la pau i la solidaritat dins els objectius del PEC, i que treballen anualment el DENIP: n'hi ha que dediquen alguns dies i preparen activitats al voltant del 30 de gener, acabant amb un acte central el mateix dia; n'hi ha que tenen l'Educació per la Pau com a treball sostingut al llarg del curs; i també n'hi ha que fan un acte puntual de celebració... Tan se val, malgrat les noves corrents tecnicistes i mercantilistes de l'educació, encara un ampli grup de docents creuen en una educació integral per a la vida.

No n'hi ha prou amb un dia, és cert, l'aprenentatge dels valors que engloben la pau, la solidaritat, la vindicació dels drets humans, etc, ha de ser un element vertebrador del currículum educatiu, interconnectat amb altres eixos fonamentals per a una educació humana, com ara la coeducació i la interculturalitat, entre molts altres.

La societat actual està cada cop més militaritzada, és més intolerant, més agressiva i competitiva; i no només en els països 'empobrits' sinó a tot arreu: violència estructural, governs corruptes, intolerància, fam, inseguretat, por, disminució de les llibertats individuals i de la intimitat personal, deixen massa sovint els Drets Humans en absoluta precarietat. Només cal posar uns

¹ Referència: ca.wikipedia.org/.../Dia_Escolar_de_la_No-violència_i_la_Pau –

exemples força recents: el posicionament del govern espanyol davant la situació de continuada vulneració de drets amb el poble sahrauí, o l'estat d'"alerta" als aeroports espanyols des del desembre passat fins fa quatre dies.

Tanmateix, els mitjans de comunicació fan una àmplia cobertura de molts conflictes mundials, encara que la informació acostuma a ser esbiaixada, manipulada i poc objectiva: només coneixem les guerres o conflictes que interessin al gran capital, les estadístiques controlades i les imatges de més impacte.

Per això, davant tots aquests esdeveniments globals, cal fer un esforç constant per tal de no anar enrere en l'assoliment dels drets fonamentals ni en la lluita contra tota mena de desigualtats presents com el masclisme i el racisme, entre altres.

Com entenem el treball envers una cultura de Pau en pro dels Drets Humans:

El nostre treball està dirigit principalment als centres -alumnat i professorat-, però també col·laborem conjuntament amb altres grups o entitats des de diferents vessants i espais.

Parlem de **PAU** no només quan no hi ha un conflicte bèl·lic o una guerra, sinó...

- quan treballem per la resolució i la regulació pacífica dels conflictes al nostre entorn, per exemple a l'aula; tot reclamant que s'incorpori al currículum educatiu el treball sobre Educació per la Pau;
- quan exigim que la coeducació sigui un model educatiu per eradicar la violència en totes les seves manifestacions;
- quan amb senzilles accions quotidianes fomentem la solidaritat, la cooperació i la justícia social entre nosaltres i amb les persones més desfavorides al barri, al municipi, mitjançant una visió global de les desigualtats arreu el món;
- quan ens neguem a col·laborar amb la violència social i estructural, evitant emprar un llenguatge bel·licista i violent, o quan rebutgem consumir videojocs i cançons carregades de violència, de discriminació, de desigualtat, d'abús de poder, d'amenaques, de por i de mort;
- quan rebutgem qualsevol ingerència de la ideologia militar al nostre entorn lúdic i educatiu, denunciant i no participant en les exhibicions militars, als estands de l'exèrcit del Saló de la Infància i del Saló de l'Ensenyament, quan no participem en concursos promoguts per les Forces Armades, etc;
- quan promovem la recuperació de la memòria històrica del nostre poble perquè mai més hi torni a haver una guerra civil ni una dictadura, tot reconeixent la dignitat de les víctimes i de les seves famílies.
- quan fem una aposta constant per a la sostenibilitat del planeta, la conscienciació sobre el canvi climàtic i el respecte del medi ambient, tot fomentant el comerç just i el consum raonable dels recursos;

- quan defensem el dret a una ciutadania plena de totes les persones, tant les autòctones com les immigrades, quan col·laborem amb les famílies més desfavorides per millorar les seves condicions de vida.

En definitiva, molts són els dies 'especials' que el calendari ens ofereix per treballar la pau, com el citat DENIP, o el "Dia Internacional de les Dones per la Pau i el Desenvolupament" -24 de maig-, o el "Dia Internacional de la Pau" el 21 de setembre; o bé durant la Setmana Cultural del centre.

MATERIALS I RECURSOS

Posem al vostre abast una sèrie de recursos i materials didàctics a mode de recopilació en aquesta temàtica, tot sabent que n'hi ha un munt de possibilitats i propostes educatives. Només són suggeriments, el més actualitzats possible. Esperem us siguin útils:

○ **Eines de la Pau:**

Revistes editades per la Secretaria de Moviments Socials del sindicat, des del 2006 al 2010. Consten de diverses propostes didàctiques per a totes les etapes educatives. Hi contenen un ampli ventall de recursos i bibliografia annexa. Us oferim les publicades entre 2006 a 2010. Les trobareu en format pdf a l'apartat d'**Eines Publicades** a la nostra web (**Eines: 429, 413, 393, 384 i 373**, en sentit de més recent a més antiga)

○ **Recursos web:**

Pàgines web amb un ampli llistat de recursos en treball de pau, solidaritat i drets humans.

- <http://escolapau.uab.cat/>
- <http://www.fundacioperlapau.org/recursos/>
- <http://www.edualter.org/>
- <http://www.educacionenvalores.org/> (també en català).
- <http://sedupaz.pangea.org/> (en castellà)
- <http://www.sgep.org> (Seminari Galego per la Pau, també en castellà)
- <http://www.wilpf.org> (Women's International League for Peace and Freedom) (en anglès)
- **Pàgina web del STEPV:** <http://enxarxats.intersindical.org/>

INFANTIL I PRIMÀRIA

○ **Contes i llibres**

- **Col·lecció 'Una mirada al món'** Intermón-Oxfam, Editorial Icaria i Cromosoma. De 8 a 10 anys:

Els continguts d'aquests contes se centren en els àmbits de la pau, l'educació moral, cívica i mediambiental, l'educació per a la igualtat, el consum i la justícia.

Títols:

. **Les tres bessones fan les paus.** (conté un petit dossier per als adults que parla sobre la pau, perquè els ho puguem explicar als més menuts mentre llegeixen el conte)

Sinopsi: Una història que parla de les baralles de les Tres Bessones per anar a la festa d'aniversari del seu amic David. En aquest cas la Bruixa Avorrida les enviarà a un concurs on tothom fa trampes per guanyar.

. **Les tres Bessones al planeta formatge.**

Sinopsi: En aquest llibre, les entremaliadures de les Tres Bessones les porten a viure en la pròpia pell la qüestió de la immigració magribina.

. **Les tres bessones i les tres erres.**

Sinopsi: Mentre les Tres Bessones estan berenant a casa, per la televisió parlen de la necessitat de reciclar, reduir i reutilitzar, elles s'entusiasmen amb aquest tema i volen ser les heroïnes de les tres erres. La bruixa que les sent les converteix en tres contenidors i aleshores comencen a saber que és el que passa amb les deixalles.

. **Les tres bessones i el comprar per comprar.**

Sinopsi: Les tres bessones i la seva família se'n van de vacances. Abans d'anar-se'n han entrat en uns grans magatzems per comprar tot el que van a necessitar. I encara que s'han gastat molt més diners del que podien, semblen felices. Però després de passar uns fantàstics dies a la platja se n'adonen que no eren necessàries tantes i tantes coses.

- **Barbeito, Cécile; Caireta, Marina. "Jocs de pau". Caixa d'eines per educar per una cultura de pau.** Edicions La Catarata, 2009
(<http://www.catarata.org/libro.php?libid=474>)

- **Selecció de llibres de literatura infantil i juvenil sobre la guerra i la pau.** Document del CRP/SE Sarrià- Sant Gervasi, del Consorci de Barcelona (2009).
www.xtec.cat/se-sarria-santgervasi

o Vídeos fets per l'alumnat (Cicle Superior i Secundària)

Concurs d'animacions per la pau. Fundació per la Pau
(www.fundacioperlapau.org)

Destaquem:

- **Amb les armes el món és més segur?**

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=37798&p_ex=educaci%F3%20per%20la%20pau&p_num=3

- **Rambo, no, Mambo**

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=37804&p_ex=educaci%F3%20per%20la%20pau&p_num=3

SECUNDÀRIA - BATXILLERAT- PERSONES ADULTES

o Llibres i material en suport informàtic

- Xarxa de recursos sobre educació per la pau, el desenvolupament i la

interculturalitat. (<http://www.edualter.org/index.htm>)

A l'apartat "**Entendre l'actualitat**", hi trobareu les **Carpets d'actualitat** amb propostes didàctiques. Alguns dels títols són:

- . *Immigració i escola. Materials didàctics interculturals.* (2009)
- . *El conflicte Palestí-Israelià.* (2009)
- . *Feminicidi.* (2009)
- . *La solidaritat com a forma de vida (responsable).* (2010)
- . *En temps de crisi, ¿invertir en armes?.* (2010)

- "**És humà no tenir drets? Què cal fer quan diem 'no hi ha dret'**". Maletí pedagògic elaborat per les Brigades Internacionals de Pau –PBI-. Consta de diverses unitats educatives per l'ESO i a l'educació postobligatòria, sobre tot dins la matèria d'Educació per a la Ciutadania.

Els materials (quaderns i CD)

El material inclou tres escenaris amb diferents temàtiques:

- Mèxic**: La desaparició forçosa de persones. I els casos de dones de cultures indígenes víctimes de violacions per part de militars a l'estat de Guerrero.
- Colòmbia**: El desplaçament forçós de la població civil a Urabà.
- Guatemala**: Les violacions dels drets fonamentals com a conseqüència de grans projectes miners i hidroelèctrics promoguts per empreses multinacionals a San Marcos i a Izabal.

Nota: Aquest maletí el trobareu en els CRP de tota Catalunya.

- "**El viaje de Laia**. Guía de sensibilización sobre la trata de seres humanos con fines de explotación sexual".

Autores: Luz Martínez Ten, Ana Mañeru Méndez i Ana María Corral.

Edita: Instituto de la Mujer. Ministerio de Igualdad.

Recomanada pels cursos de batxillerat i 4t de secundària. En format pdf, en castellà: <http://www.educandoenigualdad.com/IMG/pdf/Laia.pdf>

o Pel·lícules i documentals

- "**Ahimsa. Contra la guerra**" Documental + Guia Didàctica sobre Resolució de conflictes, moviments socials i funcions dels exèrcits. Edita: Justícia i Pau. Centre d'Estudis per la Pau JMDelàs

- **Asher, Meira; Jansse, Alexandra. Les dones veuen moltes coses.** [S.l.: s.n., cop. 2007]. DVD. Centre de Documentació del Institut Català de les Dones. <http://www.gencat.cat/icdones> / icd.centredoc@gencat.cat

Sinopsi: Documental guardonat amb el Premi Internacional de TV3 2007 que relata la vida de tres noies excombatents que van participar en la guerra civil de Sierra Leone i Libèria. A través de les entrevistes, les protagonistes van descobrint un món sense principis, on la realitat sociocultural d'un país en vies de desenvolupament i violent, Àfrica, acaba afectant la personalitat de les noies i marcant-les de per vida.

- **La determinació d'Aminatu.** [S.l.: s.n., cop. 2009]. DVD. Centre de Documentació del Institut Català de les Dones. <http://www.gencat.cat/icdones> / icd.centredoc@gencat.cat

Sinopsi: Documental que explica l'expulsió de l'activista Aminatu Haidar del Sàhara Occidental i la seva posterior detenció a Lanzarote. Per solucionar aquest capítol, la pacifista va optar per una vaga de fam, fet que la va tornar encara més visible internacionalment.

- Vergonyós, Marta. *En reraGuarda*. [S.l.: s.n., cop. 2007]. DVD. Centre de Documentació del Institut Català de les Dones. <http://www.gencat.cat/icdones/> / icd.centredoc@gencat.cat

Sinopsi: Documental que constitueix una reflexió col·lectiva sobre les conseqüències de les guerres des del punt de vista de diferents dones que les han patit en primera persona. El reportatge aplega les veus de diverses dones que visqueren la Guerra Civil espanyola del 1936, així com els testimonis de diferents dones d'altres contextos internacionals, com per exemple, els conflictes de Sri Lanka, Sèrbia, Afganistan, Kurdistan o Iraq.

○ Programa “LATITUDS” de TV3. blogs.tv3.cat/latituds.

Són diversos documentals de 30 minuts de durada amb temàtica actualitzada, dinàmica i atractiva, sobre el desenvolupament humà i social, els drets humans i la pau. “Latituds” vol donar visibilitat als que impulsen solucions a la pobresa, les injustícies i les guerres del món.

Cada capítol tracta sobre un tema concret, amb els protagonistes de projectes concrets sobre el terreny; ells mateixos expliquen quins problemes tenen i què fan per superar-los. Especialistes de prestigi complementen la visió global del problema i de les possibles solucions.

LLIBRES PER A DOCENTS

- *1325: mujeres tejiendo la paz*. Ceipaz-Fundación Cultural de Paz. Madrid, 2009. Icaria.

- Cockburn, Cynthia. *Mujeres ante la guerra: desde donde estamos*. Barcelona: Icaria, 2009

- Comins Mingol, Irene. *Filosofía del cuidar: una propuesta coeducativa para la paz*. Barcelona: Icaria, DL 2009

USTEC-STEs (IAC) Gener 2011.